

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Gereone, & socijs martyribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

MARTYRIVM SS. GEREONIS ET SOCIORVM

EIVS, ITEM QVE VICTORIS, CASSII ET FLOREN-

tij, multorumque aliorum, auctore Helinando, teste Vincentio.

Habetur in perantiquis MS. Codicibus.

755

HEB AE OR VM martyrum sacratissimam legionē ho- O. Octobris 10
dierna die festiuis attollere laudibus admonemur; in qua Cap. 1.
preciosissima sanctæ illius sodalitatē pignora, Gereonē,
Victorem, Cassium & Florentium; cum eorum socijs ve-
neramur. Neq; enim feceruntur in gaudio retributionis;
qui nullo modo disenserant gloriosa constantia passio- Thebei mar-
nis. Nam quantum non vno die, nec eodem loco martyrii tyres diuer-
gloriam susciperent; tamen, secundum Apostolum, erat sis locis oc-
illis vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma, vnus Deus eisi.
& pater omnium, qui est super omnes & per omnia Deus Ephes. 4.
in secula benedictus; cui simul omnes vno consilio, vna

deuotione, felici perseverantia adhærebant, implentes actu Psalmistæ verba, dicen-
tis; Mihi autem adharere Deo bonum est; ponere in Domino Deo spem meam. In Psal. 72,
qua constanter & vnanimiter summam charitatem, quæ Deus est, corde credentes
ad iustitiam, ore autem confitentes ad salutem, hanc Apostolicam constantiam sedu-
lò voluntate & moribus meditabantur; Quis nos separabit à charitate Christi? Tri- Rom. 8.
bulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius?
Subsequentes etiam certam fidutiæ suæ causam; Sed in his omnibus, inquit, supera- Ibidem.
mus propter eum, qui dilexit nos.

Nec moueat quenquam, quòd in hac nostræ Thebaidis serie gesta beatorum marty- Cap. 2.
rum, & sacrosancta pro fide Christi certamina, plena ratione secundum morem hi-
storiarum texentium non persoluimus; cum id nobis sit in hoc sermone propositum, vt
nobiscum pariter ad spiritale gaudium corda prouocemus audientium; quatenus su-
pernorum accensi desiderio, plus appetant per charitatem ædificantem ad marty-
rum societatem proficere, quam per scientiam infantem ab interni gaudij delecta-
tione deficere. Sed quia mos est humani ingenij tarditati, vt ab exteriorum cognitio-
ne quærat, quod arcano cordis imprimat, quasi aliter ad rationem nisi per sensibili-
um & imaginabilium rerum ducatum non possit assurgere, vt hoc sit, quod Aposto-
lus dicit; Non prius, quod spiritale est, sed quod animale; deinde quod spiritale; mo- 1. Cor. 13.
neamus & nos, secundum quod audiuius, quasi historiam, non quidem ex ordine
cuncta complectentem, sed summam quædam necessaria Chronographiæ more per-
stringentem de sanctissimis huius legionis Angelicæ tyronibus, Gereone videlicet,
Victore, Cassio, Florentio, & eorum socijs; vniuerso orbi terrarum merito veneran-
dis; quibus sua, vt ita dicam, mortis victoria, securitatis & pacis successus iucundissimos
comparauerunt.

Hos insignes triumphatores mirabilis & prouida omnipotentis Dei dispensatio, post Cap. 3.
victoriosissimam beati Mauricij passionem, idè, quantum humanæ datur indagati-
oni conijcere, spe gaudentes, in tribulatione patientes, mora qua voluit seruauit;
vt quo plus in lachrymis seminarent, eo iucundius fructu perennis lætitiæ meterent; Psal. 125.
& quanto latius exempla suscepti pro Christi nomine laboris in confessione ipsius ex-
tenderent, tanto plures ad imitationem suæ constantiæ & magnanimitatis accende-
rent; cum tamen ipsi corda sursum habentes, Apostolico illo ferueret desiderio, quo
dicit; Cupio dissolui, & esse cum Christo; multo enim melius est. Nam in breui post
patratum eorum martyrium, paucissimi in ea, qua passi sunt, prouincia remanserunt, Philip. 1.
qui non hoc ipsum ardentè expeterent, quod in eis dudum obstinatis pectoribus ex-
horruissent; quasi arcta via ipsa prius non esset commeabilis; quæ tot fuisset præce-
dentium trita vestigijs. Multi accē-
duntur exem-
plis sancto-
rum martyrum.

Igitur dum incarnationis Dominicæ annus ferè primus post ducentessimū & nona- Cap. 4.
gesimū verteretur, Diocletianus Imperator trigessimustertius ab Octauiano Augu-
sto primo, cuius Imperij anno quadragesimo secundo singularis eadem natiuitas per
Mariam perperuam virginem administrata est, Maximianū, cognomento Herculeū, primò
Cæsarem, deinde consortē sibi totius regni fecit, & Augusti nomine & potētia secum
pariter

Sanctissima
Ecclesiae p-
secutio.

pariter sublimavit. Quorum saevitia tanta contra Christianos incanduit, ut ille in Oriente, iste in Occidente circumquaque Ecclesias Dei vastarent, nemini de grege Domini parcerent, nomenque Christianum funditus extirpare studerent. Sed diuino nutu quomodo laboratum fuerit in semine, postea factum est manifestum in germine. Haec enim persecutio à Nerone decima, ceteris immanior & diuturnior fuisse perhibetur, ita ut usque ad decem annos, in incepta crudelitate permanens, extenderetur. Quam mox subsequuta est ruina vehemens & perpetua destructio idolorum, cum per totum orbem pax Ecclesiae Dei reddita, ipsos etiam, quos dudum inimicos asperrimos pertulit, iugo fidei catholicae subdidit: in morem decimae Aegyptiacae plagae, quae sicut primogenitorum omnium subita morte saevissima, ita & ultima, populum Domini non solum liberum abire permitti, verum etiam auctum pecunia, ut festinaret, vehementissime compelli fecit. Cuius rei si quid post hanc Christianorum persecutionem exemplatum fuerit, in antiquis ecclesiarum aedificijs apud nos cernere licet.

Exod. 12.
Pax reddi-
tur Ecclesiae
post decimam
persecutionem.

Cap. 5.
S. Mauricij
passio habetur
supra 22.
Septembris.

Cum ergo in Gallijs perniciosus tumultus contra Romanum Imperium excrevisset, Maximianus apud Italiam collecto exercitu, Thebaeos milites, Mauricium, Gereonem, Victorem, aliosque eiusdem ordinis viros, iam sacramentis verae fidei & salutaris baptismatis per Hierosolymitanum antistitem initiatos, in auxilium accersuit. Qui protinus, ut erant militari virtute exercitati, praecipis Imperatoris obsequentes, singuli cum suis sequacibus armis bellicis instructi, consilio diuino muniti, sese in eandem expeditionem unanimiter contulerunt. Deinde colloquium expetentes beati Marcellini Romani Pontificis, qui post beatum Petrum vigesimusoctauus, ante S. Sylvestrum, eiusdem sedis Praefulem, quartus, navim sanctae Ecclesiae in medijs tempestuosi mundi iactatam fluctibus gubernabat: ab eo, quomodo sub armis Romanae militiae, Christianae religionis conservanda esset innocentia, didicerunt, eiusque doctrinae perspicuam veritatem, usque ad finem boni certaminis, invidiam fidei iustitia servauerunt. O beatus & facer ille conventus expeditorum in procinctu militum, qui bellum quidem extrinsecus per obedientiam, pacem intrinsecus per innocentiam cogitabant: qui ad expugnandos Romanae pacis inimicos arma ferebant, ad resistendum contra praemeditatas iniurias, non ferri, sed fidei arma firmissima praeparabant. Nam hanc suam Domino generaliter dicauere concordiam, ut contra hostes publicos edictis Imperatoris obedirent: contra suscipere fidei religionem, Imperatorem nullum agnoscerent: plusque vellet pro Christo vitam temporalem perdere, quam vitam aeternam Christum Deum negando, temporaliter viuere. Nimirum sancti spiritus vntione edocti, recalebant verba veritatis, quae de suis discipulis ad patrem loquitur, dicens: Haec est vita aeterna, ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Iesum Christum. Operabant simul anhelanti desiderio citius in se perfectum iri orationem illam Domini, dicentis: Pater, volo ut vbi ego sum, ibi sit & minister meus.

Sancti martyres curama susceperint.

Iohan. 17.

Iohan. 12.

Cap. 6.

Deinde Maximianus Augustus, coadunato exercitu, permixto tamen fidelium & infidelium coetu, festinus Alpium iuga transgrediens, Galliae appropinquabat, soloque aduentu suo Amando & Aeliano ducibus tumultus memorati perterritis, seditionis illius tempestatem pertinaciter excitatam, facile sine sui exercitus damno sedabat. Comperto vero, quod Carausius quidam nobilis, insidias contra Romani regni fines moliretur, qui tamen procurator constitutus erat provinciae, quae est iuxta Oceanum, vbi Franciam secundo à sedibus suis expulsi, iuxta Gallorum & Saxonum confinia confederunt, misit illuc per Rheni fluminis alueum partem sui exercitus, cuius militari virtute nefarius cassaretur inceptus. In quo itinere praecipuos belli Dominici duces, Gereonem, Victorem, Cassium & Florentium felices turmae Christianorum militum sequebantur. Interea Maximianus ferocissimus Christiani nominis persecutor, & tali tantoque agmine indignissimus ductor, statuto iuxta radicem Alpium zeli idolo, in loco, quem dicunt Octodorum, praecipit ut omnis exercitus viritum festiua celebritate concurreret, & à supplicatione dijs, ut fatebatur, immortalibus agenda, communiq; laetitia se nemo, velut alterius sectator religionis, exciperet. Iam vero Gereonium praecesserat agmen, & fidissimi comitatus societatem praesentia corporali reliquerat. Unde factum est, ut nuncium scelestissimi sacrilegij non audiret, seseque cum sanctissimis suis corporibus nostrae perpetuae iucunditati seruaret. Ventum est ad locum constituti flagitij: vbi dum copiosus Romanae virtutis exercitus, quasi pro religione furdis & mutis idolis inclinaretur, S. Mauricius cum sua legione non adfuit: quia interini

interim vt cōmittentes suos ad futura certamina roboraret, in locum spiritualis exercitij secessit. Quod dum Rex audis bonorum exitij, referente præcone resciret, & persuasionibus callidis aciem diuinam flectere non valeret, præcepit eam semel & iterum decimari, & si adhuc qui remaneret, mori quàm cedere mällent, omnem illam beatissimam legionem, vbicunquè fuisset dispersa, missis militibus statuit trucidari; hoc sanè licetorum laborem precio comparans, vt quo quis plures occideret, eo amplioribus spolijs se ditatum fuisse gauderet.

S. Mauricius
cum socijs
cæditur.

Hæc primùm apud Agaunum oppidum, vbi maxima multitudo sancti resedit exercitus, agebantur. Indè præcedentium secuti vestigia, repererunt primarios milites Cassium & Florentium cum septem alijs similis constantiæ viris, iuxta Veronam ciuitatem in ripa Rheni fluminis confidentes, aliosque cum eis quamplurimos, eiusdem agminis, sed non eiusdem intentionis, satellites. Hos dum agnouissent de Orientali fuisse præsidio, sauietes contra eos, de professione sciscitati sunt. Cumque illi nec voluntate cordis, nec sententia reponsonis à superioribus discreparèt, submissis capitibus, in eodem loco pro Christi nomine perempti sunt.

Cap. 7.

Mox ergò ad beatum Gereonem eiusque socios trecentos decem & octo, cum illo pariter fide veritatis armatos, persecutor nescio velocius, an fama peruenierit. Progressi tamen paululùm ante subsequentes carnifices, in campis Agrippinæ magnæ ciuitatis martyrij gloriam, sese inuicem cohortantes, prætolati sunt. Quibus continuò superuenientes hi, qui missi erant à iudice, nullam in eis defendēdi, vel à proposito deficiendi voluntatem, sed constantissimam nominis Christi inuenerunt cōfessionem. Ibi beatus GEREON, dux & martyr egregius, cum illis Regis æterni vernaculis, edomitis omnibus, quæ ad huius vitæ delectationem possent allicere, semetipsum spontaneus obrulit hostiam viuam Deo. Inسانی verò tortores, sanctorum ibidem corpora cruentantes, per campi illius planitiem traxerunt, & in puteum quendam maximum proiecerunt. Monstratur autem vsque hodiè in loco, vbi S. Gereon trucidatus est, sanguinis ipsius spectaculum, & ipse locus, Ad martyres, ab incolis acceptum seruat vocabulum.

SS. Cassius
& Florentius
cū socijs trucidantur.
Cap. 8.

Hæc itaq; dum agerentur, cohors illa, quæ beatum Victorem comitabatur, ad locum, cui destinata est, properans, peruenit ad oppidum Francorum, quod ex maiorum suorum sedibus Troiam siue Xanthum nuncupabant, ibique cum duce suo castra in pratibus virentibus posuit. Nec minus audaces illi cruentique milites adfuerunt, peremptoque illic fortissimo Christi milite Victore cum trecentis triginta martyribus, sanctorum corpora in locis palustribus submerferunt. Tandem optatis locupletati spolijs, cum exercitu reliquo, quia Carausius ille fugiens, sese in Britanniam trāstulit, per viam, qua venerat, lati pro seclere redierunt.

S. Gereon
cū suis perimitur.

Cap. 9.

Eodem verò tempore de Mauritania, quæ est pars Africae, finitimisque regionibus milites ab Imperatore propter frequentes Gallorum tumultus euocati, in Galliam nauigio venerunt, quorum trecenti quinquaginta pro fide catholica trucidati, cum beato Gereone eiusque socijs beatorum corporum quietem & venerationem perpetuam delegerunt. Post hæc Maximianus Augustus reuersus in Italiam, suadente Diocletiano, vt cum ipso se transferret in ocium, licet iniuitus, purpuram simul Imperiumque, sed non tyrannidis vsum deposuit, & vice sua Constantium virum mitissimum, Italiae, Africae & Gallijs Augustum esse constituit. Galerio verò cætera prouinciæ delegata sunt. Sed Constantius Gallijs Hispanijsque contentus, has magna mansuetudine gubernabat, & Ecclesias Dei nullis molestijs infestabat. Cumque adhuc Maximiano viuente in Britannia diem obiret, Constantino filio suo prouincias easdem regendas dereliquit. Qui confortatus in Imperio, dum regni Romani monarchiam per bella maxima obtinisset, legibus Christianæ religionis per beatum Syluestrum Papam initiatus, beatissimæ Helenæ matri suæ, honorandi & sublimandi sanctorum martyrum sepulturas ius & potestatem, ipse per omnem penè terram eodem studio occupatus, contradidit. Cuius Deo dignæ matrônæ in beati Gereonis monasterio adhuc plurima seruantur insignia, & qualis ipsa fuerit, testantur ibidem apud eius memoriã crebro repetita miracula.

Cædes S. Victoris & 330. martyrum.

Cap. 10.

Mauri 350.
occiduntur.

Fecit sanè inter plurima spectabilia suæ deuotionis opera, super eiusdem sancti martyris sociorumque eius corpora, vbi etiam supra memorati sancti Mauri martyres ad singulare moerentiũ & infirmantium refrigerium pausant, insignè neminiq; prorsus vel scientia sermonis explicabilem, vel artè operis imitabilem structuram mirificam

Collegiũ S. Gereonis, olim fuit monasteriũ
Cap. 11.

Ecclesiã S. Gereonis condit S. Helena.
&

& sublimis ecclesiam, quam ita metallorum fulgore & artificij varietate decorauit, muris etiam validis excelsisq; firmavit, vt nihil supra per omnes illas regiones vel fuisset, vel futurum esse, celebri sermone feratur. Præter quod ligneam aliquam, vel quæ facillè senio, vel negligentia cedit, materiam habuisse negatur, cum marmorea soliditatis ibi tanta copia fuerit, vt opus totum columnarum illius generis firmitudine & pulchritudine fulciretur: aurei verò fulgoris tantum in ea emicuit, vt musua foris & intus fulgens elegantia, nomē, Ad aureos sanctos, sortiretur. Quæ quia per se summo rerum authori placere non potuit, vt adhuc amplius & dignius resplenderet, plurimis idoneis laudis diuinæ præconibus & ministerijs sibi congruentibus adornata est.

Cap. 12.
S. Maternus
Colonien.
primus Episcopus.

Psal. 149.

Ibidem.
S. Euergillus
curatur in
ecclesia S.
Gereonis
ex puluere.
Cap. 13.

Ad martyrum
sepulcra
multa fiunt
signa.

Cap. 14.
Colonienfis
Ecclesie fi-
des inuio-
lata.

S. Martyres,
patroni no-
stri.

Igitur sanctus Maternus Treuirorum Episcopus, Agrippinæ Colonie Ecclesiam primus pastor dignis gubernaculis rexit, cuius vitam multis claruisse virtutibus, gestorum eius scripta commemorant. Huius sedis antistes nobis cognitorum tertius, S. Seuerini confessoris Christi successor, nomine Euergillus, quadam die dum capitis dolore nimium cruciatus, ad memoriam beatorum martyrum, Gereonis & sociorum eius, oratum accederet, & adhuc in sancti illius thesauri indicium fastidium nullum excelleret, versiculum in laudem sanctorum dici solitum, *Exultabunt sancti in gloria, ingrediens ecclesiam, inchoauit, cui protinus ex illo venerabili sanctorum adyto responsum est. Laetabuntur in cubilibus suis.* Quod cum pontifex stupefactus audiret, laudē Deo repente cum omnibus, qui aderant, conclamauit: & appropians, de loci ipsius puluere capiti suo salutare remedium apposuit, & consignato cum summa reuerentia loco, recessit.

Talia quidem plurima veridica relatione commemorari possent, si promissi compendij studia non arcerent. Non enim exinde erant ibi, vel sunt rara virtutum opera, sed penè quotidiana: quorum multitudinē simul & magnitudinem admiratur, quisquis eiusdem ecclesie cultori cuiuslibet religioso colloquitur. Nam quicumque, fide non dormitante qualem libet ibi medelam exoptulat, ipsam illic sanitate voti compos semper adesse non dubitat. Similia suorum meritorum indicia S. Victor, Cassius & Florentius cum suis commilitonibus crebro dare non desinunt, quæ nemo utiq; verbis, nedum scriptis, ad plenum exequitur. In locis tamen suis, vbi mirabiliter frequentantur, vberius etiam sermonibus & fidei testimonijs celebrantur: quauis ea, quæ vulgantur à singulis acriter, rectè debeant meritis omnium simul adscribi.

Sancta verò Colonienfis Ecclesia per suffragia sanctorum martyrum, quorum corpora in suo gremio meruit fouenda suscipere, non desinit vsque hodie fidem inuiolatam excolere, quam à Materno primo suo Episcopo se meminit suscepisse. Apud quam consuetudo celebris inoleuit, vt beatos martyres, Gereonem, Victorem, Cassium & Florentinum, eorumq; socios, trino martyrio coronatos, ternis locis venerabiliter conditos, vna die, id est, sexto Idus Octobris, festiuitate congrua veneretur, cum tamen dubium sit, vtrum vno die an duobus eorum martyrium completeretur, quia Verona, summus memorati martyrij locus, non minus vigintifex millibus ab elegantissima sancti Victoris basilica distans, aliter hoc vna die, nisi per festinum nimij furoris imperum, fieri posse, maximè propter moras in singulis locis necessarias, credere vetat. Huius itaq; diei gaudia fratres ita celebremus annua, vt fiant nobis illorum intercessione continua: sic illorum gratiæ congratulemur, vt quoscunq; possumus, nobiscum pariter doctrinæ verbis & bonorum operum exemplis in charitate non ficta lucremur. Vt enim per quendam mundi huius sapientem dictum est, amicos quoslibet eadem velle, eadem nolle, ea demum firma amicitia est. Et si nos sancti martyres, patroni nostri, in ea voluntate, qua ipsi fuerunt, ad se clamantes & de se loquentes inuenerint, profecto nos non vt alienos, sed vt proprios & domesticos respicere non dedignabuntur, causamque nostram dilectione, qua semper flagrare non desinunt, suam arbitrabuntur. Ità fiet, vt & in præsentis seculo necessarijs non destituamur auxilijs, & in futuro sempiternis eorum iungamur consortijs, ad laudem & gloriam Domini nostri Iesu Christi, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat Deus in secula seculorum, Amen.

HISTO.